



Datum
2022-10-18
Vår referens
Lotta Fröding
Utvecklingssekreterare
lotta.froding@malm.se

Tjänsteskrivelse

Remiss från Utbildningsdepartementet - Promemorian Elever i grundskolan, specialskolan, sameskolan och gymnasieskolan ska lättare få läsa i snabbare takt och på en högre nivå STK-2022-931

Sammanfattning

I promemorian från Utbildningsdepartementet finns förslag om bättre möjligheter för elever i grundskolan, specialskolan, sameskolan och gymnasieskolan att läsa på en högre nivå och gå fram i snabbare studietakt. Enligt utredningen är det viktigt att elever som inte får den utmaning de behöver i undervisningen får möjlighet att utvecklas utifrån sina egna förutsättningar för att nå så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling.

Rektorn ska kunna besluta att en elev i grundskolan får läsa en eller flera nivåer i ett ämne enligt gymnasieskolans ämnesplan, om eleven bedöms ha goda förutsättningar att klara studierna.

I gymnasieskolan kan elever läsa högskolekurser vid sidan av gymnasiestudierna. Det föreslås också att högskolekurser ska få ingå i ett utökat program i gymnasieskolan. Huvudmannen ska kunna besluta att ett nationellt program ska få fördelas på kortare tid än tre läsår, om eleven medger det.

Elever i hela landet ska ha möjlighet att läsa på en högre nivå. Det föreslås därför att fjärrundervisning alltid ska få användas för en elev i grundskolan på nivåer i ett ämne som eleven läser enligt gymnasieskolans ämnesplan. I samma syfte föreslås att uppgifter som avser undervisning i ett ämne enligt gymnasieskolans ämnesplan inom grundskolan ska få överlämnas på entreprenad till en huvudman för en gymnasieskola.

Skolverket föreslås få i uppdrag att stärka och stödja skolors arbete med att ge elever som lätt når målen för utbildningen den ledning och stimulans de har rätt till. Syftet är att förbättra elevers möjligheter till breddning, fördjupning och studier på en högre nivå.

Författningsförändringar föreslås i huvudsak träda i kraft den 3 juli 2023.

Grundskolenämnden och gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden har yttrat sig och ser positivt på utredningens förslag.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslås besluta

1. Kommunstyrelsens arbetsutskott godkänner förslag till yttrande och skickar yttrandet till Utbildningsdepartementet.

Beslutsunderlag

- [Här kommer namnet på de handlingar som ligger till grund för beslutsförslaget hämtas in automatiskt. Du behöver inte skriva något under denna rubrik.]

Beslutsplanering

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2022-10-24

Beslutet skickas till

Utbildningsdepartementet

Grundskolenämnden

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Ärendet

Malmö stad har av Utbildningsdepartementet fått möjligheten att lämna synpunkter på promemorian Elever i grundskolan, specialskolan, sameskolan och gymnasieskolan ska lättare få läsa i snabbare takt och på en högre nivå.

I promemorian finns förslag om bättre möjligheter för elever i grundskolan, specialskolan, sameskolan och gymnasieskolan att läsa på en högre nivå och gå fram i snabbare studietakt. Enligt utredningen är det viktigt att elever som inte får den utmaning de behöver i undervisningen får möjlighet att utvecklas utifrån sina egna förutsättningar för att nå så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling. Det kan leda till en bättre undervisningssituation och till bättre kunskapsresultat för dessa elever.

Rektorn ska kunna besluta att en elev i grundskolan, specialskolan eller sameskolan får läsa en eller flera nivåer i ett ämne enligt gymnasieskolans ämnesplan, om eleven bedöms ha goda förutsättningar att klara studierna och elevens vårdnadshavare medger det. Huvudmannen ska få besluta om andra lärotider än de som gäller för övriga elever.

I gymnasieskolan kan elever läsa högskolekurser vid sidan av gymnasiestudierna. I promemorian föreslås att huvudmannen ska få besluta om andra lärotider än de som gäller för övriga elever för att ge tid till högskolestudierna. Det föreslås också att högskolekurser ska få ingå i ett utökat program i gymnasieskolan. Huvudmannen ska kunna besluta att ett nationellt program ska få fördelas på kortare tid än tre läsår, om eleven medger det.

Elever i hela landet ska ha möjlighet att läsa på en högre nivå. Det föreslås därför att fjärrundervisning alltid ska få användas för en elev i grundskolan, specialskolan eller sameskolan på nivåer i ett ämne som eleven läser enligt gymnasieskolans ämnesplan. I samma syfte föreslås att uppgifter som avser undervisning i ett ämne enligt gymnasieskolans ämnesplan inom grundskolan, specialskolan och sameskolan ska få överlämnas på entreprenad till en huvudman för en gymnasieskola.

Skolverket föreslås få i uppdrag att stärka och stödja skolors arbete med att ge elever som lätt

når målen för utbildningen den ledning och stimulans de har rätt till.

Syftet är att förbättra elevers möjligheter till breddning, fördjupning och studier på en högre nivå. Stödinsatserna ska riktas till flera olika personalkategorier inom skolan, bl.a. till skolchefer, rektorer, lärare och personal inom elevhälsan.

Författningsförändringar föreslås i huvudsak träda i kraft den 3 juli 2023.

Remissinstansernas yttrande

Grundskolenämnden

Nämnden ställer sig positiv till utredningens förslag angående att elever i grundskolan, specialskolan, sameskolan och gymnasieskolan ska lättare få läsa i snabbare takt och på en högre nivå. Nämnden yttrar sig över de delar som rör grundskolenämndens verksamheter.

Samtliga förslag under kapitel 4 ställer sig nämnden positiv till. Nämnden noterar att förslagen även underlättar för kommuner där det inte finns någon gymnasieskola.

Nämnden ställer sig även bakom förslagen i kapitel 6, i kraft trädandet samt bedömer inte att förslagen kommer att ge stora ekonomiska konsekvenser för grundskolenämndens verksamheter. Möjligtvis kommer det att krävas en viss utökad administration i samarbetet mellan grundskoleförvaltningen och gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Nämnden välkomnar i stort utredningens förslag och bedömningar. Nämnden lämnar synpunkter på de förslag som kan få konsekvenser för nämndens verksamhet.

Förslagen under kapitel fyra kan skapa goda förutsättningar för berörda elever men ser ett behov av förtydliganden av bland annat gymnasieskolans verksamhet och konsekvenser av huvudmannskapet i ett entreprenadavtal.

Nämnden ställer sig positiv till förslagen i kapitel 5 men ser behov av ett förtydligt regelverk om hur högskolorna kan göra undantag från gällande antagningsregler.

Nämnden välkomnar utredningens förslag, kapitel 6, att samtliga professioner i skolan har kunskap om hur elever i målgruppen kan stödjas och stimuleras i sitt lärande.

Nämndens synpunkter och kommentarer lämnas i förslag till yttrande.

Promemorians förslag i korthet

Elever i grundskolan, sameskolan och specialskolan ska kunna läsa på en högre nivå

4.1 Skolans ansvar för elever som behöver studera på en högre nivå ska anges i läroplanerna. I promemorian föreslås att det ska framgå av läroplanerna att skolan har ett särskilt ansvar även för de elever som lätt uppfyller betygskriterierna eller kriterierna för bedömning av kunskaper. Rektorn ska ha ett särskilt ansvar för att elever får möjlighet att studera på en högre nivå.

4.2 Rektorn ska få besluta att en elev får läsa gymnasieämnen

Rektorn föreslås kunna besluta att en elev får läsa en eller flera nivåer i ett ämne enligt gymnasieskolans ämnesplan, om eleven bedöms ha goda förutsättningar att klara studierna och elevens vårdnadshavare medger det.

Nivåer i ett ämne som en elev i grundskolan läser enligt gymnasieskolans ämnesplan ska

betygsättas enligt de bestämmelser som gäller för gymnasieskolan.

4.3 Eleven ska få tid till studierna på en högre nivå

Om en elev i läser på en högre nivå, föreslås huvudmannen få besluta att elevens läsår ska ha en annan omfattning eller börja och sluta vid andra tidpunkter än vad som anges i skolförordningen. Huvudmannen ska också få besluta att elevens skolarbete inte ska förläggas måndag–fredag eller vara så jämnt fördelat över dessa dagar som möjligt. Elevens skolarbete ska inte heller behöva förläggas så att eleven så långt som möjligt får sammanhållna skoldagar.

4.4 Fjärrundervisning ska i vissa fall få användas för gymnasieämnen

I promemorian föreslås att fjärrundervisning alltid ska få användas för en elev på nivåer i ett ämne som eleven läser enligt gymnasieskolans ämnesplan.

4.5 Entreprenad ska i vissa fall få användas när det gäller gymnasieämnen

Uppgifter som avser undervisning i ett ämne enligt gymnasieskolans ämnesplan ska få överlämnas på entreprenad till en huvudman för gymnasieskola.

Elever i gymnasieskolan ska få större möjligheter att nå längre i sin kunskapsutveckling

5.1 Skolans ansvar för elever som behöver studera på en högre nivå ska anges i läroplanen

Det ska framgå av läroplanen för gymnasieskolan att särskild uppmärksamhet ska ägnas åt både de elever som har svårigheter att nå målen för utbildningen och de elever som lätt uppfyller betygsriterierna. Rektorn ska ha ett särskilt ansvar för att underlätta för elever som studerar på en högre nivå.

5.2 Utökat program ska få användas för högskolekurser

I promemorian föreslås att rektorn ska kunna besluta att högskolekurser får ingå i ett utökat program i gymnasieskolan, om eleven på ett tillfredsställande sätt kan antas genomföra såväl sin ordinarie gymnasieutbildning som högskolekurserna. En elev som följer ett sådant utökat program ska inte ha rätt till garanterad undervisningstid utöver den som föreskrivs i skollagen.

5.3 Eleven ska få tid till högskolestudierna

Om en elev i gymnasieskolan deltar i en eller flera kurser vid en högskola, föreslås att huvudmannen ska få besluta att elevens läsår ska ha en annan omfattning eller börja och sluta vid andra tidpunkter än vad som anges i gymnasieförordningen. Huvudmannen föreslås också få besluta att elevens skolarbete inte ska förläggas måndag–fredag eller vara så jämnt fördelat över dessa dagar som möjligt, det vill säga inte följa gymnasieförordningen som inte ger den flexibilitet som behövs. Elevens skolarbete föreslås inte heller behöva förläggas så att eleven så långt som möjligt får sammanhållna skoldagar och skoldagarna ska inte behöva vara så jämnt fördelade över läsåret som möjligt.

5.4 En elev ska kunna genomföra gymnasieutbildningen snabbt

Promemorian föreslår att huvudmannen ska för en elev kunna besluta att en utbildning inom ett nationellt program i gymnasieskolan får fördelas på kortare tid än tre läsår, om eleven medger det.

Insatser för att utveckla förutsättningarna för studier på högre nivå

6.1 Stödande insatser ska riktas till flera olika personalkategorier inom skolan

Statens skolverk föreslås få i uppdrag att stärka och stödja skolors arbete med att ge elever som lätt uppfyller kriterierna för bedömning av kunskaper eller betygsriterierna den ledning och

stimulans de har rätt till. Vissa insatser som avser skolans förutsättningar för att ge alla elever tillräckliga utmaningar ska riktas till skolchefer och rektorer. Stödinsatser i form av kompetensutveckling ska riktas till lärare och till personal inom elevhälsan.

6.2 Informationsinsatser ska riktas till högskolan

Statens skolverk föreslås få i uppdrag att informera universitet och högskolor om de utökade möjligheterna att läsa på en högre nivå inom gymnasieskolan.

Ytterligare rättsligt stöd för behandling av personuppgifter behövs inte

EU:s dataskyddsförordning, lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning, förordningen med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning, offentlighets- och sekretesslagen och skollagens bestämmelser om behandling av personuppgifter och tystnadsplikt utgör tillräcklig reglering.

Konsekvenser enligt promemorian

Förslagen i denna promemoria innebär att fler elever än i dag får möjligheter att läsa på en högre nivå och i snabbare takt. Förslagen förväntas skapa bättre förutsättningar för elever att få ledning och stimulans inom grundskolan, specialskolan, sameskolan och gymnasieskolan genom att de får större möjligheter att dels läsa på en högre nivå, dels läsa med förhöjd studietakt inom respektive skolform. Förslagen förväntas leda till bättre undervisningssituationer och möjligheter till höjda kunskapsresultat i dessa skolformer.

Förslagen om att det ska vara möjligt att läsa nivåer i ett ämne enligt gymnasieskolans ämnesplan i grundskolan kan medföra försumbara kostnader, om huvudmannen för grundskolan samarbetar med en gymnasieskola. På samma sätt kan förslaget om att skolarbetet ska kunna förläggas mer flexibelt för elever i gymnasieskolan som läser högskolekurser medföra försumbara kostnader. Skolledningen kan behöva avsätta tid och resurser för lärarnas planering av undervisningen eller för att organisatoriskt lösa grundskolans samverkan med gymnasieskolan eller gymnasieskolans samverkan med högskolan. De nämnda förslagen är dock helt frivilliga för huvudmannen och innebär således inte att det införs några nya obligatoriska uppgifter för de kommunala huvudmännen.

Förslagen i denna promemoria innebär inte några utökade skyldigheter för kommuner och regioner som påverkar den kommunala självstyrelsen. I stället ger förslagen bättre möjligheter att tillgodose elevers behov av ledning och stimulans. De kommunala huvudmännens möjligheter att uppfylla befintliga skyldigheter för att eleverna ska kunna nå längre i sin kunskapsutveckling utökas.

Förslagen i promemorian syftar till att öka likvärdigheten i utbildning inom skolväsendet och ge elever som snabbare når skolans mål större möjligheter att utvecklas och få tillräckliga utmaningar i sitt lärande, oavsett var i landet de bor. Det kommer att vara frivilligt för eleverna att ta del av dessa möjligheter. Förslagen syftar till att tillgodose vissa elevers behov av mer stimulans och utmanande undervisning och av att kunna få läsa på en högre nivå.

Förslagen i denna promemoria om att elever ska få större möjligheter att studera på högre nivå bedöms få positiva konsekvenser för alla elever som bedöms ha fallenhet och intresse för sådana studier. Förslagen om fjärrundervisning och entreprenad bedöms bidra särskilt till att elever med funktionsnedsättning lättare kan studera på en högre nivå om de på grund av sin funktionsnedsättning har svårt att delta i den ordinarie undervisningen.

Lärarna, personal med specialpedagogisk kompetens och elevhälsans personal har en central roll när det gäller elever som studerar på en högre nivå. Förslagen i promemorian innebär ytterligare arbetsuppgifter för personalen. Lärarna får dock även fler möjligheter att erbjuda eleverna en passande utbildning och lärarna själva kan få positiva utmaningar i sin profession.

Stadskontorets samlade bedömning och förslag

Grundskolenämnden och gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden har yttrat sig och ställer sig i huvudsak positiva till utredningens förslag.

Med beaktande av inkomna yttranden föreslår stadskontoret att förslag till yttrande följer grundskolenämndens och gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens yttranden. Utförliga synpunkter och kommentarer till de olika förslagen lämnas i förslag till yttrande.

Ansvariga

Anna Westerling Ekonomidirektör

Magdalena Bondeson Sektionschef

Andreas Norbrant Stadsdirektör